

SLÆBESUGEREN

Af Sanne Flyvbjerg

Ebba kan stadig skimte slæbesugeren ude på havet. I morges lå den som en hvid boligblok i horisonten, men nu er den næsten væk i regnen.

Ebbas Volvo holder ved siden af det store rør, hvor sandet pumpes ud, og hun graver, så længe sandfodringen pågår. Hun kan ikke huske, hvornår det sidst har stormet, som det stormer nu. Men Ebba bliver ved. Hun er et redningsfartøj, der arbejder i mørke og blæst, dag og nat. Hun stopper kun, hvis hun ikke længere kan se lyset fra fyret i klitterne. Forsvinder det først, så gå hjem, siger Bedste. Så går skibe på grund med 652 tønder tjære og 4 halvtønder beg.

Torben blinker med lyset fra sin gummiged, og Ebba blinker tilbage.

Havbunden sprøjter ud på stranden foran Ebbas Volvo, og hun flytter den med bom og skovl. Hun ved godt, hvorfor hun sidder her. Hun skal redde landet, som det var engang, redde kystlinjen. Man har set vandet tage klitter og huse og kirkegårde med sig. Man har set minder forsvinde, og man har mistet ejendomsret.

Ebba krøjer førerhuset ud mod havet, for hun ved godt, at det ikke er havets skyld. Hvis vinden skubber til vandet, som skubber til kysten, hvem styrer så vinden, hvis ikke, hvem? Ebba styrer gravemaskinen, og nu vipper den på stranden, der er blød som en svamp. Vandet står op imod glideskoene, men det holder sig under midten; tålt vandstand.

Torben har parkeret sin gummiged i vandkanten, og skummet bruser om de brede dæk.

Ebba er ét med sin maskine, hun er kiselholdig og slidstærk, og hun former sig efter vejret. Hun er natur af væsen og væsen af naturen; hendes blade ruller sig sammen i tørke og breder sig ud i fugt. Hvis Volvoen dækkes til med fygesand, skyder Ebba endnu stærkere op fra klitterne; som hjælme og marehalm sætter hun rødde så meget desto dybere og graver med stærkere arm. Sådan rejser man sig ved de rigtige knob, siger Bedste. Sådan rejser et skib sig fra bølgerne, efter man har strejft Kraken. Når man er ét med sit fartøj.

Ebba kigger mod havet. Torben sidder ikke længere i sin gummiged.

Slæbesugeren er nu væk i regnen, men havbunden sprøjter stadig ud. Ebba svinger gravearmen mod højre og jævner stranden ud til lyden af den tunge dønning, der slår mod kysten.

Kysten er fuld af vigtige huse. Den gamle kirke, den gamle redningsstation. Torbens sommerhus i første række. Ebbas Volvo arbejder mest for redningsstationen, som snart skrider ned. Her sidder også Bedste, der prøver at redde Fatter Fisker med hjemmesyede vanter. Hun kender sagnet om Vantemanden og Fiskerbyen, der forsvandt. Fem både stævnede ud i roligt vejr, og kun én kom tilbage i storm. Hav altid noget med til hånden i havet, for så vil hånden hjælpe dig. Og læg så sytøjet, når stormen kommer. Den, der syr i storm, syr vinden fast.

Ebba kan se Torben, der er på vej op ad skrænten.

Ebba er nået til en hældning. Hun graver lidt af kanten væk og folder arm og skovl ind imod bommen, afstand til underlag, ca. 30 cm. Hun strammer grebet om håndtagene og trykker pedalen ned. Stigning 9%, 20%, 34%, det går. Bælterne gnaver sig vej op på sandbunken, der skal jævnes ud og blive til strand.

Mågerne er på vej mod stranden. Ude på havet: En slæbesuger. Ebba ved, at den er der, ligesom hun ved, at der ligger 300 meter rør på bunden af havet og 500 meter på land. Men pas på, siger Bedste. Når mågerne kommer ind fra havet, bliver det ondt vejr.

Torben vinker fra terrassen foran sit sommerhus i klitterne. Han står bag et hegn af hybenroser.

Nu stævner Torbens drone ud fra skrænten og flyver henover Ebbas Volvo. Hun kan akkurat se ham stå på klitten og styre dronen, der kan filme i alt slags vejr. Realistiske filmoptagelser, det er det, han vil have; han vil vise, hvor slemt det står til ved kysten. Bare 20 meter inde ligger sommerhuset, der er i fare for at skride ned, og nu vil han filme, hvordan havet æder. Bedste hælder mere til mund-til-mund-metoden, for havfruer kan ikke fanges på film. *Ro i Land, ro i Land, så hurtigt, I kan. Lyd nu Havfruens Røst. Thi det sortner i Øst, og det tuder i Vest af den rygende Blæst. Ro i Land, ro i Land nu hver Fiskerman!*"

Torbens drone flyver ned over mågerne, der letter og flyver med den lille maskine ud over havet.

Sikre kysten, fodre kysten, beskytte den. Ebba er en redningsbåd og en fisker. Hendes kvase står på land og fordeler fangsten, 10.000 m³ havbund og et ukendt antal børsteorme, der glattes ud under gravemaskinens skovl. Man tager vel blot tilbage fra havet, hvad det slugte engang, man suger vel bare sandet tilbage til kysten? Sådan har man gang i et ædegilde, en dyst imellem hav og Trailing Suction Hopper Dredger, en dyst imellem hav og Volvo EC300D.

Ebba arbejder så hurtigt hun kan, hun æder og spytter, fodrer og redder kysten fra undergang. En koloni af måger lander igen foran graveskovlen, og pas godt på dem, siger Bedste. Mågerne holder sjælene fra de fiskere, der aldrig drev i land.

Torben har plantet mange hybenroser i år, for de holder så godt på skrænten.

Ebba har stukket fyrregrene ned i sine minder, og hun har plantet hjelme. Hun har stukket hver plante ned med spade, ligget på sine knæ og sikret mod sandflugt og storm. Alligevel kommer havet med fornyet kraft, og så må hun kravle op i sin Volvo og gribe sine håndtag. Hun fodrer kysten og status quo, hun beskytter livet imod døden, imod forandring og forfald.

Fatter Fisker forsvandt en dag i storm. Den eneste dag, Bedste bandt vod i stedet for at sy vanter. Hun ledte efter ham morgen og aften i to år, før han en dag lå for hendes fødder. Kast tre gløder ud over dit fiskegarn, og det havde hun gjort. Men måske havde Fatter Fisker overset noget. En gammel heks havde måske luret i klitterne, eller en tåbe havde ønsket held og lykke.

Ebba ser Torben sætte fra og kure ned over skrænten.

Ebba kigger mod fyret og ser kun et loddent lys. Hvorfor fortsætter de arbejdet på havet? Overser de for mange signaler? Hun kigger på sit kontrolpanel. Hvor længe skal man insistere på at fiske? Bedste fortæller om havets trolddom, om det, der varsler fangst og det, der varsler forlis. Sæt en marsvinehale ud på nokken af klyverbommen, så får du god vind, siger sømændene, men Ebba har fødderne fra en svømmefugl i sin kahyt, for hun kæmper mod havet som en gammel fisker.

Ebba strækker bommen mange meter frem på stranden. Hun styrer skovlen ned i det tunge sand og hører motoren brøle. Hun mærker ventiler åbne sig, og snart er hun ren hydraulik.

Torben kommer gående henover stranden.

Nu er der storm, rasende storm, dråber som syle, der slår imod Ebbas førerhus. Skibets last er efterhånden tømt ud på stranden, og strømmen ebber ud i røret. Ebba folder graveudstyret helt sammen og sænker det ned. Så slipper hun begge håndtag og hører motoren gå i tomgang. Nu må hun være rationel.

Torben har surret hættten til foran ansigtet, og han peger tilbage mod sit sommerhus og laver en stor spiral i luften. Beskyt menneskeskabte værdier mod erosion og oversvømmelse. Havet skal ses fra fastlandet, og landet skal helst ligge fast. Det er man enige om. Bedste er lodret uenig. Mennesket må lytte til havet og flytte sig.

Torben gør tegn til at koble næste sektion på rørsystemet.

Motor og hav brøler mod hinanden, da Ebba kører gravemaskinen lidt tættere på vandet. Hun trykker pedalen i bund, men holder sig i første gear og vipper skovlen op. Så læsser hun næste rør i skovlen og skubber det langsomt ned mod de diger, hun har samlet tidligere på dagen. Torben hiver en stor rørkobling og skraldenøglen ud af gummigeden og slæber det med hen til røret.

Ebba kigger på bølgerne, der står foran førerhuset som en grå mur. Det hele er vand, gråt vand, grå himmel, storm. Hun vipper skovlen helt ind, så tænderne får fat i røret. Der lyder et tungt suk fra motoren, og flere af mågerne letter fra stranden. Nu begynder tre af dem at slås. Et varsel, siger Bedste, du godeste, et varsel!

Torben lægger armen henover røret og skubber kroppen imod.

Nu får søen et anfald, og Torben når ikke at rette ind. Vandet skubber til vinden, der skubber til røret, som vrider sig ud mod havet og rammer Torben så hårdt på skulderen, at han falder ned på stranden. Røret glider nu helt ned fra Ebbas skovl og vrider gravemaskinen ud af balance.

Forlad omgående din Volvo, hvis din sideværts tipningsvinkel overstiger 15 %. Ebba sænker skovlen ned i sandet og låser venstre manøvrekonsol. Hun kravler ud af nødlemmen, sætter fra på bæltet og lander mellem Torben og mågerne på stranden. De skriger lidt, men fisker så videre i det bløde sand. Krebsdyr, muslinger, snegle og pighuder, der er suget op fra Nordsøen og pumpet ind på land.

Torben ligger på stranden og kigger op i regnen, som om han er død.

Nu ser Ebba det første gods i vandet, der vugger som noget fra en knust stranding. Noget, der ligner et vindue, nogle brædder, en jolle? Midt i træet ligger Torbens drone som en nedskudt fugl.

Torben ligger stadig på ryggen, men nu griner han højt mod vinden og råber. Dronen er vendt tilbage fra havet! Og skyllet ind lige her!

Han rejser sig op, og Ebba kan se, at hans arm hænger en smule. Han kigger på dronen, hiver sin arbejdshandske af og tegner så en trekant mellem dronen, redningsstationen og sommerhuset i klitterne.

Her skal vi sætte en hofde, siger Torben, og Ebba kan høre Bedste bladre i sin bog med varsler. Den slags kunne godt være et tegn.

Torben hiver handskerne af og kaster dem ud i havet.

Bedste fortæller: Der var engang en lille By, som skal have ligget lidt øst for, hvor Hirtshals nu ligger. Men byen blev forladt af Menneskene, som boede der, Husene forfaldt, og af Byen eksisterer der nu ingen Spor mere. I Byen, som vistnok blev kaldt Strandby, boede der for flere Hundrede Aar siden saa mange Mennesker, at der var fem Baadehold. En Sommerdag var de alle på Havet; Vejret var godt, og der var mange Fisk at fange. Pludselig kom der i Nærheden af Baadene en Haand op af Havet. Ingen i de fire Baade reagerede, men i den femte smed en Mand en Vante ud i Havet, idet han sagde: "Til en bar Haand hører en Vante". Umiddelbart efter hørte denne Mand en Stemme, som sagde:

Vaantsemaj - Vaantsemaj

roov i Laj.

Det ruer i Nøør

det tuer i Tørr

det hwinner i Djejeneeb

Mændene i denne baad roede mod Land. Dog naaede de ikke i Land, inden Stormen var over dem, men i Land kom de. Mændene i de fire Baade druknede. Enkerne kunne ikke klare sig på Stedet, de flyttede ind i Landet til Slægtninge, og saaledes uddøde Byen.

(efter artikel af Knud Tophøj, ref. Lokalhistorisk Selskab Hirtshals
Sagnet om den forsvundne fiskerby ved Kjul Strand)